

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLU SPECIÁLNÍ

Díl I - pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Díl II - pro žáky s těžkým mentálním postižením a
souběžným postižením více vadami

„ŠANCE PRO VŠECHNY“

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola prof. V. Vejnovského
Olomouc - Hejčín

1. Identifikační údaje

program je zpracován podle přílohy RVP pro obor vzdělávání základní škola speciální

79-01-B/01

- předkladatel :

název školy : Střední škola, Základní škola a Mateřská škola prof.
V. Vejnovského Olomouc - Hejčín

adresa školy : Tomkova 42/411
779 00 Olomouc
pracoviště Svatoplukova 65/11, a Táboritů 78/25
Olomouc

právní forma : příspěvková organizace/ školská právnická osoba

ředitel : PaedDr. Mgr. Dan Blaha

IČO : 00601691

IZO : 108056848

kontakty : telefony: škola: 585 496 180
608 101 813

ředitel: 585 358 350
777 014 201

zástupce: 585 496 181

e-mail:
i.maresova@vejdovskeho.cz

škola:
ředitel: red@vejdovskeho.cz

www:
www.szmsvejdovskeho.cz

škola:

koordinátor tvorby ŠVP: Mgr. Ivana Marešová

- zřizovatel :

název : Olomoucký kraj

adresa : Jeremenkova 40a
779 11 Olomouc

kontakty : tel.: 585 508 111
fax : 585 508 564

- platnost dokumentu od :

datum : 1. 9. 2018

podpis ředitele :

razítko školy :

- **aktualizováno ke dni :** 1. 9. 2023 (týká se obecných údajů o škole)

2. Charakteristika školy

2.1. Úplnost a velikost školy

S účinností **od 1. 9. 2018 došlo ke sloučení Střední školy a Základní školy prof.**

Z. Matějčka Olomouc, Svatoplukova 11 se Střední školou, Základní školou a Mateřskou školou prof. V. Vejdovského Olomouc – Hejčín, která se stala nástupnickou organizací
Zřizovatelem školy je Krajský úřad Olomouckého kraje.

Pracoviště Svatoplukova 11 a Táboritů 25 sdružuje základní školu s devíti ročníky povinné školní docházky zřízenou od 1. 9. 2016 dle § 16 odst. 9 školského zákona pro žáky s mentálním postižením, základní školu podle § 16 odst. 9 školského zákona pro žáky s více vadami a třídy dle § 16 odst. 9 školského zákona pro žáky s MP, PAS a VV s deseti ročníky povinné školní docházky a školu zřízenou dle § 16 odst. 9 školského zákona pro žáky s mentálním postižením, Praktickou školu jednoletou a Praktickou školu dvouletou, školní družinu, internát a domov mládeže. Od roku 2002 škola poskytuje vzdělávání pro klienty s autismem a poruchami autistického spektra jako krajské zařízení.

2.2 Umístění školy

Školu tvoří čtyři budovy. Hlavní budova se nachází Olomouci – Hejčíně, Tomkova 42 Odloučená pracoviště jsou na Gorazdově náměstí, na ulici Svatoplukova a Táboritů. Budova Svatoplukova má velmi dobrou polohu z hlediska dopravní obslužnosti, v těsné blízkosti se nacházejí autobusové zastávky. Budova je rekonstruovaná z bývalého kláštera. Nemovitost je majetkem Statutárního města Olomouce a je užívána na základě smlouvy o nájmu. Stojí uprostřed oploceného parkového areálu, na jehož údržbě se v rámci výuky podílejí i sami žáci. Součástí areálu jsou školní dílny a školní zahrada. Tato budova slouží žákům 1. a 2. stupně, třídám školy speciální, třídám praktické školy jednoleté a dvouleté, je zde školní družina, internát a školní jídelna, která dováží

celodenní stravu z kuchyně SOU Rooseveltova. Sídlí zde vedení školy, administrativní pracovnice a sociální pracovnice.

Druhá budova se nachází v příměstské části Bělidla na ulici Táboritů. Zde probíhá výuka 2. stupně, je zde školní jídelna, která dováží stravu rovněž z kuchyně SOU Rooseveltova. K areálu této budovy patří upravené školní hřiště poskytující žákům možnost sportovního vyžití.

2.3. Materiálně – technické vybavení školy

Výuka žáků probíhá v kmenových i odborných učebnách. Počítačová učebna je vybavena počítači, 2 tiskárnami, dataprojektorem a interaktivní tabulí. Další 2 interaktivní tabule a notebooky škola pořídila z projektu ESF Počítač je kamarád. Z projektu EU – peníze do škol (Šablony), do něhož se zapojila většina pedagogů byla škola vybavena další IC technikou. Další ICT vybavení jsme získali partnerstvím v projektech spřátelených škol, a to včetně multifunkčního panelu, robotických lego stavebnic, kvalitních měřicích přístrojů a 3d tiskárny. Cvičná kuchyň obsahuje kompletní vybavení (nádobí, sporáky, mikrovlnnou troubu, fritézu, sušičku ovoce a jiné el. spotřebiče) určené pro výuku pracovního vyučování – vaření. Dílenské práce se vyučují ve školních dílnách, které jsou vybaveny obráběcími stroji na dřevo, kov a plastické hmoty, dále ručním nářadím pro každého žáka a pracovními stoly. Dílny byly nově vybaveny díky zapojení školy do Výzvy 57, která byla zaměřena na pracovní vyučování. K práci v keramické dílně slouží hrnčířský kruh a keramická pec, drobné nářadí a barvy. Při práci na školním pozemku žáci používají nejrůznější zahradnické náčiní. Kabinet hudební výchovy, který je využíván zároveň jako učebna, je vybaven kvalitním pianinem, kytarami, ryt-mickými nástroji, notovým materiálem, CD přehrávači a dalšími přístroji, kazetami a CD nosiči. Žákům slouží také relaxační místnost a stolní tenis, k dispozici je školní knihovna, doplňovaná o nové tituly, která byla zapojením školy do výzvy 56 zaměřené na čtenářskou gramotnost vybavena kvalitními publikacemi, notebookem a elektronickou čtečkou knih. Rovněž kabinety matematiky, fyziky, chemie, zeměpisu, přírodopisu, kabinet obrazů a smyslové výchovy jsou doplňovány novými učebními pomůckami. Tyto učebny a kabinety jsou v obou budovách. Budova Táboritů má navíc ve svém areálu hřiště pro různé druhy sportu.

Ve třídách je nastavitelný nábytek, v některých jsou instalovány televizní přijímače a další audiovizuální technika, kabinety jsou zařízeny novým nábytkem a ostatním drobným užitkovým zařízením. V budovách jsou dobře značeny únikové cesty, dle předpisů jsou instalovány hasicí přístroje a na viditelných místech jsou lékárničky s prostředky 1. pomoci a s kontaktními čísly. V celém areálu školy platí přísný zákaz kouření a požívání alkoholu.

Budova Svatoplukova má bezbariérový přístup do přízemí školy a školní družiny. Každoročně probíhají v období hlavních prázdnin rozsáhlejší práce na opravách a údržbě škol – malování, opravy, nátěry, velké úklidové práce.

2.4. Charakteristika pedagogického sboru

Základní a střední škola na pracovišti Svatoplukova a Táboritů má ve školním roce **2023/2024** celkem 55 zaměstnanců, z toho 44 pedagogických pracovníků – 28 učitelů školy celkem (včetně dvou zástupců ředitele, 1 výchovného poradce, 1

metodika prevence a 1 metodika ICT. Z celkového počtu učitelů je 6 učitelů ve škole speciální a 4 učitelé působí v praktické škole dvouleté a praktické škole jednoleté)

5 vychovatelů (3 ŠD a 1 ŠI a 1 DM), 10 asistentů pedagoga a 1 asistent ve 4. platové třídě vykonávající noční službu na internátě.

Pedagogický sbor je smíšený a aprobovaný. Pedagogové splňují všechny předpoklady pro práci s dětmi s mentálním postižením a snaží se vytvářet pozitivní školní klima.

V rámci dalšího vzdělávání absolvují nejrůznější vzdělávací kurzy a školení. Škola má v pedagogickém sboru instruktory školního lyžování, metodika prevence, metodika ICT a absolventy kurzu 1. pomoci. Průběžně se učitelé vzdělávají a předávají si zkušenosti s využíváním moderních didaktických metod výuky ve všech vzdělávacích předmětech. Pravidelně se scházejí v rámci metodického sdružení (pro učitele 1. stupně) a předmětových komisí na 2. stupni. Zaměstnanci školy absolvují opakovaně každé dva roky školení PO a BOZP a periodické zdravotní prohlídky.

2.5. Charakteristika žáků ZŠ speciální

Klientelu školy speciální tvoří žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, žáci s diagnózou autismus, žáci s tělesným postižením a s kombinací více vad. Žáci s jiným než mentálním postižením jsou na základě žádosti zákonných zástupců a doporučení SPC vzdělávání dle vlastního individuálního vzdělávacího plánu.

Kromě žáků z Olomouce a okolí školu navštěvují i žáci ze vzdálenějších míst, kteří využívají možnosti pobytu ve školní družině a týdenního pobytu na internátu.

2.6. Dlouhodobé projekty

Činnost na naší škole je zaměřena k všestrannému rozvoji osobnosti každého žáka. Proto v rámci výchovně vzdělávací činnosti organizujeme řadu kulturních, sportovních a naukových programů. Pořádáme besedy a exkurze, které jsou velmi přínosné a vhodně doplňují učivo v mnoha předmětech.

Akce jsou pořádány i v době mimoškolní činnosti na internátě a ve školní družině. Žáci 2. ročníku ZŠ i žáci ZŠ speciální jsou v průběhu celého školního roku zapojeni do plaveckého výcviku. Sportovní činnost na speciální škole je zaměřena na maximální sportovní vyžití, zvládnutí základních pohybových dovedností, zvyšování tělesné zdatnosti a zmírnění negativních psychických vlastností některých žáků. Každoročně se všichni žáci školy účastní cvičení v přírodě a cvičného požárního poplachu.

Škola využívá široké nabídky kulturních akcí (divadelní a filmová představení, koncerty, výstavy) a dává tak žákům možnost pestrého kulturního vyžití a především vede ke společenské integraci občanů s postižením.

V rámci výuky jsou začleňována témata z oblasti prevence zneužívání omamných látek a podpora ke zdravému životnímu stylu.

Další pravidelné akce pro žáky speciální školy:

- vánoční besídky s programem
- karneval v maskách s programem a soutěžemi
- výstavka dětských knih

- výtvarné soutěže s různou tematikou
- Den dětí
- školní výlet
- exkurze žáků do středních škol pro žáky s postižením
- návštěvy výstav výtvarného umění
- pravidelné návštěvy divadelních představení
- návštěvy expozic ve Vlastivědném muzeu
- exkurze důležitých institucí a zařízení v rámci sociálního učení

2.7. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Rodiče jsou informováni o prospěchu a chování prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách, konzultačních dnech, případně mají možnost osobně či telefonicky kontaktovat učitele dle potřeby.

Škola je otevřená všem zájemcům, žáci prezentují své dovednosti a výsledky prací na výstavkách. Umožníme prohlídku celé školy a možnost shlédnout ukázkové hodiny. Mezi našimi hosty byli i studenti a pedagogové ze zahraničí – z Německa a z Francie a naši pedagogové absolvovali zahraniční stáže v Polsku, Německu, ve Finsku a na Slovensku. Uskutečnil se i výjezd žáků do Velké Británie.

Od 26. 9. 2005 škola spolupracuje se školskou radou schválenou zřizovatelem – Krajským úřadem Olomouckého kraje, odborem školství, mládeže a tělovýchovy, která byla po sloučení škol rozšířena o další členy. Současná školská rada pracuje v tomto složení:

Předseda školské rady
z řad pedagogických pracovníků:

Mgr. Lenka Kotyzová

Člen školské rady
z řad pedagogických pracovníků

Mgr. Ivana Marešová

Členové školské rady
za zřizovatele:

Mgr. Pavel Neumeister, Ph.D.
PhDr. Karel Goš

Členové školské rady
za zákonné zástupce nezletilých žáků:

Renáta Gargelová
Roman Haluzík

Školská rada schvaluje a bere na vědomí všechny důležité dokumenty školy, vyjadřuje se k výsledkům hospodaření a k rozpočtu školy.

Škola také úzce spolupracuje s Univerzitou Palackého Olomouc, a to s Pedagogickou fakultou a Fakultou tělesné kultury, jejichž studenti zde působí v rámci praxe a svým způsobem ožívají dění ve škole.

Škola úzce spolupracuje se zřizovatelem školy Krajským úřadem Olomouckého kraje, Magistrátem města Olomouce, Univerzitou Palackého Olomouc, a to s Pedagogickou fakultou a Fakultou tělesné kultury, jejichž studenti zde působí v rámci praxe a svým způsobem ožívují dění ve škole a se školskými poradenskými zařízeními.

Díl I - pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Zaměření školy

Základní škola speciální vychovává a vzdělává děti se specifickými potřebami. Jedná se o žáky obtížně vzdělávatelné, jejichž nedostatky rozumového vývoje jim neumožňují vzdělávání v základní škole praktické. Naše škola pak těmto dětem poskytuje základy vzdělání – tzn. pomáhá rozvíjet jejich psychické a fyzické schopnosti a předpoklady, vytvářet nové vědomosti, dovednosti a návyky potřebné k jejich maximálnímu zapojení do společenského života. Pedagogové

učí žáky takovým znalostem a dovednostem, které budou dobře uplatnitelné v životě. Výuka je otevřena novým trendům a programům, jejichž součástí jsou rehabilitačně kompenzační aktivity. To usnadňuje žákům orientaci v sociálním prostředí a komunikaci. Výuka je plně přizpůsobena individuálním schopnostem a možnostem každého žáka. Uplatňuje se zde spolupráce pedagogů, poradenských pracovníků a rodičů při plnění individuálních vzdělávacích plánů i řešení závažných situací dítěte.

Ve vzdělávání vedeme žáky k bezpečnému chování vůči sobě i ostatním.

Činnost Školní družiny a Internátu se řídí Školským zákonem 561/2004 §5 odstavec 2 (viz příloha).

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

3.2.1. Obecné vzdělávací cíle

Hlavním úkolem je adaptace žáků na nové prostředí, nový styl práce, získávání a upevňování základních hygienických návyků a vytváření sociálních návyků.

V pozdějším období je při získávání vědomostí a rozvíjení dovedností a postojů kladen důraz na rozvíjení sociálních a komunikačních schopností a na vytváření praktických dovedností.

1. Umožnit žákům přijmout a osvojit si základní techniky a metodiky učení a motivovat je pro aktivní činnost
 - při rozvíjení dovedností, vědomostí vycházíme z přímé zkušenosti
 - žákům nabízíme dostatek informací a podnětů z praktického života
 - informace propojujeme se skutečným životem
 - učíme žáky zodpovědnosti
 - umožňujeme žákům prezentaci výsledků jejich práce
 - žáky k činnostem vhodně motivujeme
 - využíváme kladného hodnocení, hodnotíme úspěch
2. Podněcovat žáky k základům logického myšlení a k řešení problémů
 - vytváříme dostatek příležitostí k získávání nových zkušeností a poznatků
 - při výuce uplatňujeme mezipředmětové vztahy
 - používáme dostatek praktických činností
 - uplatňujeme dostatek základních myšlenkových operací – srovnávání, třídění, analýza, syntéza, zobecňování, abstrakce
 - podněcujeme řešení problémů
3. Vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
 - podporujeme rozvoj sociálních vztahů ve třídě
 - využíváme různé metody komunikace (ústní, písemná, výtvarná, AAK.)
 - učíme žáky naslouchat druhým, respektovat odlišný názor, umění vyjadřovat se věcně
4. Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
 - umožňujeme žákům zažít uspokojení z vlastní práce, pocit odpovědnosti

- vytváříme přátelskou atmosféru v kolektivu
 - motivujeme žáky vlastním příkladem (spolupráce mezi učiteli)
5. Přípravovat žáky k tomu, aby se mohli projevovat jako samostatné a svobodné osobnosti, uplatňovat svá práva a naplňovat své povinnosti
 - podporujeme rozvoj samostatnosti
 - vhodně formujeme hodnotovou orientaci žáků
 - důsledně vedeme žáky k dodržování mravních hodnot a slušného chování
 6. Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě
 - vhodně ovlivňujeme emoční procesy žáků, vyjadřující jejich vztahy a postoje k okolnímu světu
 - učíme žáky ohleduplnému a citlivému vztahu k lidem, k přírodě, ke kulturním hodnotám
 - zajišťujeme dostatek příležitostí k získávání zkušeností v činnostech, které žákům přinášejí radost a uspokojení
 7. Učit žáky rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví
 - vedeme žáky k pochopení potřeby zdravého vývoje člověka a upevňujeme poznatky a dovednosti žáků v oblasti péče o zdraví a jeho preventivní ochrany
 - motivujeme žáky k pozitivnímu myšlení, k překonávání stresových situací
 - učíme žáky organizaci denního režimu a dodržování zdravého životního stylu
 - vytváříme žákům ve škole, ve třídě vhodné, estetické a bezpečné prostředí, hygienické zázemí, podporujeme zdravé stravovací návyky a pitný režim, dáváme žákům možnost relaxace a pohybových aktivit
 - vhodně vysvětlujeme žákům (i formou besed) rizika spojená s kouřením a užíváním drog
 - důsledně dbáme na prevenci šikany a násilí mezi dětmi
 - podporujeme dobré vztahy mezi žáky, vzájemnou sounáležitost i respektování individuálních rozdílů
 8. Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturním a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
 - zajišťujeme žákům dostatek příležitostí k získávání zkušeností pro porozumění odlišnosti jiných kultur a toleranci k minoritním skupinám ve společnosti
 - vedeme žáky k solidaritě s druhými
 - vedeme žáky k ohleduplnosti vůči starším lidem a ochotě pomáhat jim
 9. Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování vlastní životní profesní orientaci
 - učíme žáky osvojování základních pracovních dovedností a návyků
 - umožňujeme žákům vyzkoušet si konkrétní pracovní činnosti a pomáháme jim zvolit tu, která jim bude vyhovovat a kterou budou zvládat

3.2.2. Klíčové kompetence

KOMPETENCE K UČENÍ

- při práci s žáky uplatňujeme individuální přístup, zohledňujeme jejich úroveň a míru znevýhodnění
- snažíme se vytvářet pozitivní a příjemné školní klima, čímž ovlivňujeme vztah žáků k učení, využíváme her, soutěží a názorných demonstrací
- učíme žáky získávat informace z různých zdrojů – práce s učebním textem, možnost využití školní knihovny, internet atd.
- kladným hodnocením a pochvalou motivujeme žáky k dalšímu učení
- získané poznatky a dovednosti soustavně propojujeme s praktickými činnostmi
- některé žáky vzděláváme dle individuálních vzdělávacích plánů
- vedeme žáky k prezentaci výsledků jejich práce na výstavkách v rámci školy

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- rozбором problémových situací učíme žáky rozpoznávat konkrétní problémy a jejich závažnost
- žáka s nižší úrovní rozumových schopností vhodně motivujeme a podporujeme
- umožňujeme žákům otevřeně se vyjadřovat k problémům
- kladným hodnocením a povzbuzováním podněcujeme v žácích sebevědomí a důvěru k vlastním rozhodnutím
- dáváme žákům prostor ke sdělování vlastních problémů
- snažíme se vést žáky ke schopnosti obrátit se správným směrem při řešení problému
- s využitím názorných ukázek a prvků dramatizace vedeme žáky k rozpoznání a předcházení nebezpečí a k zafixování si správného jednání v případě vlastního ohrožení či ohrožení jiné osoby

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- žákům vždy poskytujeme dostatečný prostor k vyjádření
- vhodně položenými otázkami vedeme žáky k vyjadřování se jednoslovně, jednoduchými větami či jinými nonverbálními metodami komunikace dle schopností jednotlivých žáků
- učíme žáky tázat se, správně formulovat otázky
- zadáváním jednoznačných a srozumitelných pokynů a otázek učíme žáky naslouchat a porozumět jejich obsahu, využíváme i podpůrných metod vizualizace
- učíme žáky orientovat se v knihách a jiných tiskovinách, získané informace správně chápat
- učíme žáky vyjadřovat vlastní názory
- vedeme žáky ke klidnému řešení konfliktních situací

- učíme žáky poznávat a správně používat technické informační a komunikační prostředky (práce s telefonem, zásady komunikace přes mobilní telefon atd.)
- podněcujeme žáky ke komunikaci v kolektivu
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách i mezi třídami a odstraňujeme nežádoucí projevy v komunikaci
- využitím netradičních forem výuky (dramatizace, modelové situace) učíme žáky zásadám pravidel vystupování a komunikace

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- vedeme žáky k dodržování pravidel slušného chování ve škole i mimo školu, a to jak k dospělým, tak i k ostatním dětem
- nabádáme žáky k pomoci mladším či slabším spolužákům
- pochvalu či pokárání používáme bezprostředně
- snažíme se žáky co nejvíce kladně hodnotit a vyzdvihovat jejich dobré vlastnosti, a tím v nich posilovat zdravé sebevědomí
- práci ve skupinách učíme žáky vzájemné spolupráci
- pomáháme žákům orientovat se v obtížných osobních situacích
- při hodnocení žáků je učíme sebekritice a vlastnímu hodnocení práce i chování
- formou dlouhodobých programů seznamujeme žáky s riziky patologických forem chování i s jejich důsledky
- posilováním sebeúcty a základního právního povědomí se snažíme eliminovat možnosti psychického i fyzického týrání ve škole i v rodině

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- důsledně vyžadujeme dodržování zásad slušného chování a pravidel daných řádem školy a vytváříme tak základní rámec společenských norem
- dáváme žákům možnost vyjádřit vlastní názory
- na modelových i praktických situacích učíme žáky rozpoznávat pozitivní i negativní projevy chování
- seznamujeme žáky s fungováním důležitých orgánů a institucí, učíme je pracovat s běžnými dotazníky a formuláři
- formou dramatizace a praktickými činnostmi učíme žáky zvládat běžné situace, jako je nakupování, cestování hromadnou dopravou, návštěva u lékaře, návštěva divadla, kina, knihovny atd.
- pořádáním tematických diskusí a besed vedeme žáky k pochopení významu zdraví pro plnohodnotný život a seznamujeme je s důsledky užívání návykových látek
- snažíme se být žákům příkladem v dodržování zdravého životního stylu

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- žáky vedeme k získávání základních pracovních návyků a dovedností
- seznamujeme žáky s nástroji, náradím a pomůckami pro běžné domácí použití

- pod vedením pedagogů se žáci podílejí na výzdobě a úpravách školy a jejího okolí a získávají tak pozitivní vztah k vlastní práci
- manuální činnosti žáků diferencujeme podle individuálních schopností, úrovně motoriky a míry postižení
- prací ve skupinách a hodnocením společné práce učíme žáky pracovat v kolektivu a rozvíjíme jejich pracovní komunikační schopnosti
- pořádáním exkurzí do SOU a OU pomáháme žákům vytvářet reálnou představu o učebních oborech a možnostech vlastního uplatnění
- vedeme žáky k vlastnímu hodnocení práce a k posouzení vlastních možností a schopností při profesní orientaci
- formou modelových situací a dramatizace seznamujeme žáky se základními pravidly chování na pracovišti, na úřadech

3.3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci vykazující příznaky vývojových poruch učení jsou se souhlasem rodičů vyšetřeni ve speciálně pedagogickém centru. Absolvují zde pedagogické a psychologické vyšetření, na jejichž základě SPC doporučuje vzdělávání těchto žáků dle individuálních vzdělávacích plánů pro daný předmět, případně více předmětů.

Velkou výhodou pro žáky, jejich rodiče i pedagogy je možnost vyšetření SPC přímo v hlavní budově školy. Žáci nemusejí být stresováni neznámým prostředím a výsledek vyšetření není tímto negativně ovlivněn.

Při hodnocení těchto žáků přihlížíme k vývojové poruše a k jejich možnostem.

Žáci, kteří přesto budou mít problém zvládnout učivo v ZŠ se sníženými vzdělávacími výstupy, mohou být se souhlasem rodičů a na doporučení SPC zařazeni do ZŠ speciální.

Vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení

Žáci jsou na základě doporučení SPC vzděláváni v ZŠ se sníženými vzdělávacími výstupy, případně dle individuálních vzdělávacích plánů. Těmto žákům se věnuje zvýšená pozornost v oblasti řečové výchovy, českého jazyka a matematiky. Při hodnocení těchto žáků se vychází z jejich reálných možností.

Vzdělávání žáků nadaných na ZŠ

Žákům, pokud jsou v některých předmětech nadprůměrní v rámci své třídy, jsou zadávány složitější úkoly s větší náročností na jejich vypracování. V naučných předmětech vyhledávají zajímavosti k probíranému učivu, žáky s hudebním nadáním necháváme samostatně zpívat, případně hrát na hudební nástroj. Žáci s výtvarným nadáním mohou používat složitější techniky, žáci pohybově nadaní jsou zapojováni do sportovních soutěží v rámci školy i mimo školu. Žáci mohou svůj talent dále rozvíjet v zájmových kroužcích. Vedeme je k toleranci k méně talentovaným žákům, k ochotě pomáhat slabším.

Vzdělávání žáků sluchově a zrakově postižených

Žáci s takovým druhem postižení jsou vzděláváni v ZŠ se sníženými vzdělávacími výstupy formou individuální integrace dle individuálních vzdělávacích plánů, nebo jsou vzděláváni v ZŠ speciální na základě doporučení SPC. Podle stupně postižení

může být požadována přítomnost asistenta, který bude pomáhat jednomu či více žákům při přizpůsobení se školnímu prostředí, při komunikaci s učiteli, s ostatními žáky, při komunikaci školy s rodiči postiženého žáka. Speciální péče bude zaměřena:

- na prostorovou orientaci a samostatný pohyb
- na práci s optickými pomůckami
- na logopedickou péči
- na zdravotní tělesnou výchovu

Vzdělávání žáků tělesně postižených

Vzdělávání žáků tělesně postižených probíhá formou integrace v ZŠ nebo v ZŠ speciální. Výhodou pro takto postižené žáky je bezbariérový přístup do budovy školy, školní družiny. Pro žáka může být požadována přítomnost osobního asistenta, který mu bude pomáhat při přizpůsobení se školnímu prostředí, při komunikaci s učiteli, ostatními žáky, při komunikaci školy s rodiči.

Učitel musí žáky na přítomnost postiženého spolužáka předem připravit.

Vzdělávání žáků s autismem

Žáci s autistickými rysy jsou vzděláváni v ZŠ formou individuální integrace. Žáci s těžšími formami autismu jsou vzděláváni ve speciální třídě zřízené v rámci ZŠ speciální jako krajské zařízení pro klienty s autismem a s poruchami autistického spektra. Jejich výuka je realizována na základě principů strukturovaného učení: individualizace, strukturalizace prostoru, pracovního místa, času a činností, vizualizace prostoru, času a činností. Prevencí problémového chování je vhodná motivace – správný výběr forem a způsobů odměňování. Důležitou součástí práce je nácvik sociálních dovedností. Metodika strukturovaného učení akceptuje zvláštnosti dětí, snižuje jejich stres, pomáhá jim vstřebávat informace, snižuje, až eliminuje kognitivní deprivace, redukuje problémové chování.

Na základě posouzení SPC o závažnosti postižení může být požadována přítomnost asistenta, který bude pomáhat žákovi (žákům) při přizpůsobení se školnímu prostředí, při komunikaci s učiteli, s ostatními spolužáky a při komunikaci školy s rodiči takto postiženého žáka.

Vzdělávání žáků s poruchami chování

Jedná se o žáky hyperaktivní, nepřízpůsobivé, impulsivní, nerespektující některé normy společenského chování, snadno unavitelné. Vzdělávání těchto žáků probíhá v ZŠ. Na doporučení SPC mohou být tyto žáci vzděláváni také dle individuálního vzdělávacího plánu.

Při vytváření klíčových kompetencí klademe důraz na kritické myšlení, výchovu k práci a spolupráci, na samostatné rozhodování. Pedagog stanoví přesná pravidla chování a důsledně vyžaduje jejich dodržování. Vhodný je systém pochval.

Vzdělávání žáků s více vadami

Žáci jsou vzděláváni v ZŠ formou individuální integrace nebo v ZŠ speciální dle doporučení SPC, na základě individuálních vzdělávacích plánů. Může být požadována přítomnost asistenta, který bude žákovi (žákům) pomáhat při

přizpůsobení se školnímu prostředí, při komunikaci s učiteli, s ostatními žáky, při komunikaci školy s rodiči postiženého žáka.

Vzdělávání žáků s kombinací postižení

U žáků s kombinovaným postižením (mentálním postižením a dalším zdravotním postižením – tělesným, zrakovým, sluchovým, těžkými vadami řeči a autismem) uplatňujeme při vzdělávání speciálně pedagogické postupy a alternativní metody výuky. Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace, sebeobsluhy a dalších dovedností potřebných k úspěšné integraci do společnosti. Vzdělávání těchto žáků vyžaduje odbornou připravenost pedagogických pracovníků, podnětné a vstřícné školní prostředí a využití všech podpůrných opatření. RVP ZŠ stanovuje odpovídající vzdělávací podmínky. ŠVP jsou podkladem pro vypracování individuálních vzdělávacích plánů. Na úrovni ŠVP je možné přizpůsobit a upravit vzdělávací obsah pro tyto žáky tak, aby bylo dosahováno souladu mezi vzdělávacími požadavky a jejich skutečnými možnostmi. Do ŠVP se zařazují vyučovací předměty vytvořené podle vzdělávacích potřeb žáků s daným druhem postižení. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb a posuzování možností jednotlivých žáků poskytuje, se souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců žáka, pomoc SPC. Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu se vychází z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků.

Pro úspěšné vzdělávání žáků s kombinací postižení pedagog:

- uplatňuje zdravotní hlediska a respektuje individualitu a potřeby žáka
- využívá všech podpůrných opatření
- uplatňuje princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod výuky
- zohledňuje druh, stupeň a míru postižení při hodnocení výsledků vzdělávání
- spolupracuje se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a s odborníky z jiných resortů při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů
- spolupracuje s ostatními školami, které vzdělávají žáky se stejným druhem postižení
- upravuje a formuluje očekávané výstupy vzdělávacích oborů v jednotlivých obdobích tak, aby byly pro tyto žáky z hlediska jejich možností reálné a splnitelné a těmto výstupům přizpůsobit i výběr učiva
- uplatňuje alternativní formy komunikace

Vzdělávání žáků se zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním

Škola umožňuje výuku žáků se zdravotním znevýhodněním, pro které je vybudován bezbariérový vstup do budovy a jimž jsou nápomocní asistenti pedagoga pro zdravotně postižené žáky. Rovněž výuka je upravena s ohledem na jejich potřeby a možnosti. Žákům je věnována pozornost při plnění Minimálního preventivního programu v rámci školy, učitelé úzce spolupracují s odborem sociální pomoci Magistrátu města Olomouce. Škola preferuje rovný přístup ke vzdělání pro všechny žáky bez rozdílu. Vzájemná spolupráce a komunikace žáků, asistentů a pedagogů je na velmi dobré úrovni a vždy má na zřeteli zájem žáka.

Vzdělávání cizinců probíhá podle § 20 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle § 10 odst. 1 vyhlášky č. 48/2005 Sb.,

o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů.

Škola poskytuje žákům cizincům jazykovou přípravu prezenční formou. Při posuzování výstupů z předmětů vedených v českém jazyce, zohledňujeme jazykovou úroveň žáka cizince jak v požadavcích na vzdělávání, tak v celkovém hodnocení.

Díl II - pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Pojetí vzdělávání

Součástí humanizace našeho speciálního školství je umožnit uplatnění práva na vzdělávání a získání základů vzdělání, na přiměřené úrovni, i žákům s nejtěžšími formami mentálního postižení, a žáků s postižením více vadami, kteří byli v minulosti osvobožováni od školní docházky. Jejich vzdělávání je velmi náročné a není realizovatelné v pojetí základního vzdělávání běžného vzdělávacího proudu. Tito žáci mají tak závažné mentální postižení zpravidla spojené i s dalšími závažnými poruchami motoriky, komunikačních schopností a dalším zdravotním omezením, že je nutné, aby byli vzděláváni na základě speciálně upraveného vzdělávacího programu. Vlastní obsah vzdělávání žáků s nejtěžšími formami zdravotního postižení je sebeobsluha, hygiena a stravování. Snahou při vzdělávání v přizpůsobených podmínkách a za odborného speciálně pedagogického vedení je, aby si žáci osvojovali elementární vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní získání určité míry soběstačnosti. Každá osvojená dovednost se projeví ve zlepšení kvality života těchto žáků i jejich nejbližšího okolí. Rozvoj psychiky je úzce spojen s rozvíjením tělesných funkcí, zejména motoriky, což vyžaduje i intenzivní rehabilitační péči. Vzdělávání má nejen jiný obsah a odlišné metody práce, ale vyžaduje i speciálně upravené podmínky odpovídající potřebám žáků a závažnosti jejich postižení. Je to otevřený variabilní proces, probíhající s využitím netradičních speciálních metod, které napomáhají překonávat komunikační bariéry. Jedná se především o využívání alternativních a augmentativních systémů komunikace. Vzdělávání je doplněno různými formami rehabilitační tělesné výchovy a relaxačních činností. Pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením je charakteristické individualizované vyučování. Vnitřní členění tříd nevychází z věkových charakteristik žáků, ale z úrovně jejich individuálních schopností a potřeb, které jsou určující pro obsah vzdělávání. Režim dne je rozdělen na pravidelné střídání výuky, odpočinku a hry, které odpovídá možnostem zatížení žáků. Pro každého žáka je vypracován individuální vzdělávací plán. Všechna podpůrná opatření směřují k rozvíjení celé osobnosti. K organizačnímu zabezpečení patří i vhodné prostorové a materiální vybavení – třída a místnost pro relaxaci a individuální práci se žákem, vhodný nábytek, kompenzační pomůcky potřebné pro rozvíjení hybností žáků. Vzdělávací program pro žáky s těžkými formami mentálního postižení je plně přístupný se vzdělávacím programem pro žáky se středně těžkým mentálním postižením a v případě akcelerace vývoje rozumových schopností žáka je nejen možné, ale i vhodné jeho převedení do jiného vzdělávacího programu. Žáci s hlubokým mentálním postižením, kterým bylo stanoveno plnění školní docházky jiným způsobem, jsou vzděláváni podle individuálního vzdělávacího plánu. .

U žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem nelze předpokládat dosažení cílů základního vzdělávání. Velkým problémem komplikujícím vzdělávání těchto žáků je nízká míra rozvinutí psychických funkcí, zejména pozornosti, paměti, ale i volných vlastností potřebných k systematickému osvojování učiva. Tyto funkce je zapotřebí postupně probouzet, i když úspěšnost této činnosti bude u jednotlivých žáků odlišná. Jedná se především o rozvoj elementárních komunikačních dovedností, pohybové samostatnosti, základů sebeobsluhy a maximálně možné soběstačnosti. Velice důležitá je kultivace osobnosti žáků, rozvíjení jejich estetického cítění a zájmů, výtvarných a hudebních schopností a nejjednodušších pracovních dovedností. Informativní cíle ustupují cílům formativním a rehabilitačním. Při vzdělávání těchto žáků je nutné zajištění atmosféry jistoty a bezpečí jako základu vytváření vztahů. Ve vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem v základní škole speciální usilujeme o naplnění těchto cílů:

Cíle vzdělávání

- osvojit si základní hygienické návyky a činnosti týkající se sebeobsluhy
- rozvíjet pohyblivost žáků a snažit se o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti a orientace ve vztazích k okolí
- vést žáky k rozvíjení komunikačních dovedností využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vést žáky k vytváření pozitivních vztahů ke spolužákům a k začlenění do kolektivu
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city
- rozvíjet pozornost, vnímavost a poznání

Celý školní vzdělávací program základní školy speciální je k nahlédnutí u zástupkyně ředitele na budově Svatoplukova 11.